

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiæ Activæ**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Caput XIV. De Consolatione Christiana & Officiis in ejus legitima
applicatione observandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

De Consolatione Christiana & Of-
ficiis in ejus legitima applicatio-
ne observandis.

SUMMARIUM.

Post transitionem §. 1. factam agitur

I. De CONSOLATIONIBUS 2 --- 48. hoc or-
dine, ut

A. Detur definitio 2.

B. Illa deducatur 3 --- 48. Hic

1. Fontes Consolationum aperiuntur 3.

--- 5.

a. Secundarius 3. 4.

b. Primarius 5.

2. Consolationes ipse enumerantur 6 --- 48.

Ha sunt

2. Generales 7 --- 19. desumpta ex consi-
deratione

α. Cause Afflictionum diversa 8.

--- 14.

β. Indolis Afflictionum 15.

γ. Effectus Afflictionum 16 --- 19.

N. Generaliter considerati 16 --- 18.

2. Relate ad Oeconomiam N. T.

19.

b. Speciales 20 --- 48

Ec

α. Con-

- a. *Contra Mala in hac vita incumbētia* 20 --- 43.
2. *Nobis* 21 --- 40. *opposita*
- a. *Malis internis* 21 --- 30.
- a. *Angoribus Conscientiæ in Gratia initio* 21.
- b. *Reliquiis corruptionis* 22. --- 26.
- c. *Conscientiæ novorum peccatorum* 27.
- d. *Insultibus Satanæ* 28.
- e. *Desertionibus divinis* 29. 30.
- b. *Malis externis* 31 --- 40. *ad qua referimus*
- a. *Communia cum mundanis* 31 --- 39.
- * *Judicia publica* 31.
- ** *Molestias privatas* 32. --- 40. *quales sunt*
- „ *Paupertas* 33.
- „ *Morbi corporis* 34. 35.
- „ *Amicorum defectus* 36.
- „ *Mors suorum* 37. 38.
- „ *Injuriæ ab aliis illatae* 39.
- b. *Fidelibus peculiaria pro causa Dei* 40.
3. *Aliis* 41 --- 43.
- a. *Quæ singulos premunt* 41.
- b. *Quæ Ecclesiæ incumbunt* 42. 43.
- β. *Con-*

β. *Contra mortem* 44 --- 48.

Ν. *In genere* 44 --- 47.

α. *In se spectatam* 45.

β. *In circumstantiis certis* 46.

47.

ζ. *In Martyrio* 48.

II. *De legitima Consolationum APPLICATIONE*

49 --- 55.

A. *Supponit Conversionem & Fidem* 50.

B. *Involvit arreptionem per Fidem* 50 --- 55.

qua

1. *In genere urgetur* 50.

2. *Specialius deducitur* 51 --- 55. *continens officia.*

a. *Quæ Fidem excitant* 51.

b. *Per quæ Fides jus suum exercet* 52.

--- 55.

α. *Coram Deo* 53. 54.

β. *Coram hominibus* 55.

I.

Præsentissimum ad perdurandum in tot *Malis*, quibus fideles tam in vita, quam in morte exercentur, fulcrum præstant CONSOLATIONES DIVINÆ, quæ statum Christianorum, qui per illorum Malorum naturam atque cumulum videbatur esse miserrimus, etiam quando *afflictissimus* coram mundo apparet, præstantiorem longe quocunque statu mundi etiam *felicissimo* reddit.

II. Per *Consolationes* hæc comprehendimus integrum *Testimonium Gratia divina in Christo Jesu*, tam præsentis, quam futura, secundum verbum Evan-

Ec 2

gelii

gelii tam efficaciter per internam operationem Spiritus sancti singulis fidelibus in lucta positis applicatum, ut per veram fidem illud apprehendere atque in eo acquiescere possint. Juvabit hic primo materiam harum consolationum, ac deinceps earum formam, quam legitima & efficax applicatio constituit, lustrare.

III. Materiam Consolationum ipsi Gentilium Philosophi suppeditare, sed inauspicato, admissi sunt. Neque enim verum earum fontem cognoverunt, in sola passim fatali rerum necessitate subsistentes, & remedia quibuscunque malis sufficientia se ignorare, omnem consolationem dolorem vincere, imbecillioem esse medicinam, quam morbum, ingenue saepe fassi sunt.

IV. Longe excellentius ergo solidi Solaminis contra omnia Mala fidelibus contingentia promtuarium est Verbum Dei, quod ea fini scriptum est, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus Rom. xv. 4. Pl. cxix. 50. 52. 93. Psalm. xxi. 4. Totus enim ejus cardo vertitur in Testimonio gratia de Deo per Christum peccatori reconciliato, quod tanquam unicum & universale omnium Consolationum fundamentum debet considerari.

V. Author Consolationis, quem Scriptura indicat, est Deus Triunus, Jehova, qui solus illa sapientia, potentia, bonitate pollet, quæ omnibus malis sufficit. Sigillatim opus consolationis tribuitur:

(1) Patri tanquam primo omnis Gratia Fontis Jes. xlix. 13. Rom. xv. 5. 2. Cor. 1. 3. 4.

(2) Filio, tanquam causa meritoria, qui ut **Q̄m̄** Consolator a fidelibus V. T. expectatus est Gen.

Gen. v. 29. Jes. LI. 3. 12. Ejus adventus erat
consolatio Israelis Luc. II. 25. Hinc vota & glo-
 riationes Apostolicæ in ejus solamine fluunt 2.
 Theff. II. 16. 17. 2. Cor. I. 5.

(3) *Spiritu Sancto*, tanquam *caffæ applicanti*,
 qui abinde vocatur *Paracletus*. Adde Act. IX. 31.

VI. Ipsum *Solamen*, quod Deus populo suo
 præstat, est *Gratia*, quæ in *Christo* peccatori exhi-
 betur. Extra illam Deus est *ignis consumens*. Hæ
 sunt *aqua viva*, quæ ex Fonte salutis fluunt. In
 varios nihilominus illæ se dividunt alveos per di-
 versa *argumenta*, quæ suppeditant, ad *letitiam* at-
 que *spem* sub ipsis afflictionibus producendam.
 Sunt autem hæc argumenta vel *generalia*, qui-
 buscunque malis, vel *specialia*, certis eorum gene-
 ribus opposita.

VII. Argumenta *generalia* tam late patent,
 quam ipsa doctrina salutis in Evangelio revelata
 patet. Quemadmodum enim singulæ *veritates* a
 Deo in verbo ejus manifestatæ eatenus sunt *pra-*
dictica quatenus argumenta fidei sanctitatis studi-
 um suadentia exhibent, ita simul sunt *consolatoria*,
 quoniam medicinam malis quibuscunque afferunt.
 Id patebit, quando afflicti tum *causas*, tum *indo-*
lem tum *sequelas* Afflictionum, quas perpetiuntur,
 ponderabunt.

VIII. Afflictionum omnium *caussa immittens*
principalis Deus est Psal. XXXIX. 10. Jes. XLV. 7.
 Thren. III. 38. Ille tamen non amplius ut
iratus Judex, sed ut *placatus Pater* debet confide-
 rari Hebr. XII. 7. Hoc autem supposito singulæ
 tam *perfectiones*, quam *operationes* Dei totidem no-
 væ sunt Consolationis scaturigines,

Ee 3

IX.

IX. Inter *perfectiones* Dei solamen afflictis præstat

(1) *Omnisciencia*, quæ & suorum vires & Afflictionum omnes circumstantias novit Psalm. ciii. 14.

(2) *Omnipotentia*, quæ illis modum ponere valet Eph. iiii. 20. Jud. vi. 24. Deut. xxxi. 1. 39.

(3) *Omnipresentia*, quia etiam si non semper sentiant Deum sibi præsentem, nihilominus tamen dubitare nequeunt, quod propinquus ipsis sit Ps. xxi. 4. Jes. xlii. 1. 2.

(4) *Immutabilitas*, per quam susceptum & inceptum opus ad finem semper perducit Jes. lvi. 10. Ps. ciii. 17.

(5) *Sapientia*, quæ inexhausta est consilio, etiam in maximis difficultatibus Ezech. xxxvii. 3.

(6) *Benignitas infinitæ misericordiæ*, cujus proprium maxime objectum sunt fideles afflicti Nehem. ix. 31. Ps. lxxviii. 10. Psalm. ciii. 8--13. cxlv. 8. 9. Thren. iii. 22. 23. 31--33. Jac. v. 11.

(7) *Sanctitas* ipsa Dei fulcrum est maximum animæ afflictæ Joh. xvii. 11. Jes. xlviii. 11. Illa enim requirit:

(a) Ut *justitiam* revelet per *conservationem* & *liberationem* suorum, vi meriti Christi Luc. xviii. 7.

(b) Ut *veritatem* promissionum verbi sui demonstret Ps. cviii. 5. xxxiii. 4. 5. Nihil enim clarius Dominus promisit, quam *conservationem* & *liberationem* populi sui ex omnibus malis Psal. xci. 14--16. xxxiv. 18--21. Certitudo hujus promissionis inde maxime apparet, quod ipse Do-

Dominus liberationem a malo discipulos suos orare iusserit.

(c) Ut fidelitatem præstet fœderatis suis 1. Cor. x. 13.

X. Omnia opera Dei afflictis fulcra nova spei subministrant, quando per fidem considerantur. Ipsa opera nature tam Creationis quam Providentiæ huc spectant, non solum quoniam illarum perfectionum divinarum specimina ubique exhibent, quæ spei fidelium fundamentum sunt, sed etiam, quia ita sunt a Deo ordinata, ut Consilio gratiæ subserviant. Hinc Scriptura ex Creatione solamen elicit Jes. xl. 26---28. xlv. 18. Ex Providentiâ itidem argumentatur Psalm. cxlvii. 3. 4. 5. Matth. vi. 26. x. 29---31. Ex ea sane ipsis constat, nihil illis præter voluntatem Dei evenire Thren. iii. 3.

XI. Exuberantius nihilominus animam recreat consideratio Operis Gratiæ in toto suo nexu ac singulis ejus partibus.

(1) Electionis firmitas sub Testamenti emblemate eleganter adumbrata nullis afflictionum nebulis obscurari potest Psalm. xxxiii. 11. In electos nulla cadit seductio Matth. xxiv. 24. nulla valet accusatio Rom. viii. 33. Nulla illis timenda est perditio Joh. xvii. 12. Et propter ipsos dies tribulationum abbreviantur Matth. xxi. 22.

(2) Acquisita Salutis perfectio per lytrum a Christo persolutum immota est anchora salutis,

(a) Quoniam per illud ira Dei placata, & venenum ex omnibus afflictionibus fidelium ablatum, & summum constantissimi amoris

Domini erga suos specimen datum est Rom. viii. 31. 32.

(b) Quia nostræ naturæ particeps factus singula genera afflictionum tam internarum quam externarum gustavit Hebr. iv. 15.

(c) Quia constanti sua sub omnibus passionibus conservatione & ex illis liberatione exemplum dedit, quid fideles sperare queant Hebr. xii. 3. 4.

(3) In *Applicatione Salutis* præcipui Consolationis solidæ fontes sunt sequentes.

(a) Quod fundamentum ejus sit *Gloria Jesu Christi*, qua post passiones est indutus in illum finem, ut perfecte suos servaret Joh. xvii. 2. qui finis irritus reddi nequit Joh. x. 28. 29. Rom. viii. 34.

(b) Quod in hac Gloria pro suis *intercedat*, ut in omnibus malis conserventur Joh. xvii. 15. 16.

(c) Quod finis totius *Regni*, quod administrat, ille sit, ut Ecclesiam singulaque ejus membra certis gradibus ab omni malo liberet Pl. cxlv. 13. 14.

(d) Quod opus *Spiritus sancti* in cordibus fidelium sit efficax atque constans: quo spectant omnia argumenta, quibus ex Scriptura constantia Fœderis Gratia & singularum ejus partium evincitur.

(e) Quod per Spiritus S. operationem in altissimam cum Christo unionem translati sint, quæ præsidium contra omnia mala præstat Matth. vii. 24. 25.

(f) Quod idem Spiritus fideles in unum corpus

pus inter se uniat, sic ut singulorum precibus omnes sustententur.

(g) Quod promissus sit *adventus Christi*, cujus dies simul dies erit plenæ *reæmptionis*, quæ colophonem omnibus malis afferet 2. Theff. 1. 7. Jac. v. 7. 8.

XII. *Causa instrumentalis* malorum, quæ fideles premunt, sunt *creatura*. Quare ad consolationem eorum pertinet, quando animadvertunt tum *εδρεσιον* omnium creaturarum in se, tum absolutam earum a nutu Dei dependentiam Rom. VIII. 38. 39.

XIII. *Causa meritoria* afflictionum omnium sunt *peccata*; quorum recordatio non solum fidelibus silentium imponit, sed etiam illos obligat ad gratiam Dei agnoscendam, quæ in eo elucescit, quod qualescunque castigationes hujus vitæ longe infra meritum illorum, qui eas patiuntur, sint.

XIV. *Causa finalis* apud Deum in ipsis passionibus est, ut salutem suorum promoveat Rom. VIII. 28. quemadmodum ex fructibus mox recensendis apparebit. Unde sequitur, quod tanquam *Castigationes paterna* beneficiorum loco haberi, Amor Dei erga suos in illis agnosci, ac pro iisdem gratiæ Deo referri debeant Hebr. XII. 5. Ps. cxviii. 21.

XV. Ex considerata *Afflictionum indole* ad solamen fidelium pertinet:

(i) Quod magna intersit inter *Afflictiones piorum* atque *impiorum* differentia, quoniam *pœna peccati* in omni emphasi dici nequeunt, postquam Christus pro illis satisfecit; quoniam sco-

pus Dei venenum earum in antidotum convertit ; & quoniam longe facilius tolerantur propter *auxilium divinum*, quo gaudent sub illis, & *spem* plenæ liberationis ab illis, qua fideles sunt impleti - Pf. XLVI. 2-6. XXVII. 1. Jel. XLIII. 2.

(2) Quod fors hæc communis sit omnibus credentibus secundum diversam mensuram Hebr. XII. 7. 8. Pf. xxxiv. 20. Non quasi Deus non aliquando etiam halcyonia suis indulgeat in hac vita, quod directe contra alias promissiones, figillatim illas, quæ de ultima Ecclesiæ gloria datæ sunt, pugnaret ; sed quia deficientibus etiam *externis malis* fideles in hac vita semper cum *æternis* conflagendum habent.

(3) Quod omnes Afflictiones fidelium *breves* sint & in nullam comparationem cum *æterna* Gloria veniant, etiam si per totam vitam continentur Jel. LIV. 8. 2. Cor. IV. 17, 18, 1. Petr. I. 6.

XVI. Ex *effectis Afflictionum* hoc ad Consolationem spectat, quod illæ sint *fructuum* excellentissimorum in credentibus saluberrima media Hebr. XII. 11. Ad duas potissimum classes illos referimus. Partim enim per *Afflictiones* Opus Gratiae in illis *promovetur*, partim *manifestatur*.

XVII. *Promotionem* Operis Gratiae per Afflictiones a Deo procurari indicatur Hebr. XII. 10.

(1) Quia promovent *illuminationem intellectus*, dum ansam præbent *agnoscendi tum* summam Dei majestatem, sanctitatem, justitiam, aliasque virtutes, quas immittendo Afflictiones reve-

lat; *tum sui ipsius* indignitatem atque multiplicem culpam, qua castigationes divinæ provocantur.

(2) Quia *voluntatem* expurgant a defectibus, qui tam *Fidei*, quam *significationi* adhærent, instar ignis 1. Petr. 1. 7. Pl. cxix. 67. 17. Zach. xiiii. 9. Huc pertinet:

(a) Quod per illas cor humilietur Job, xxxiii. 16. 17.

(b) Quod nimium rerum mundanarum amorem extinguant Hof. 11. 6.

(c) Quod e somno securitatis excitent Eph. v. 15. 1. Cor. xi. 32.

(d) Quod ardorem in precibus augeant 2. Chron. xx. 3. 4. Jes. xxvi. 16. Hof. v. 15.

(e) Quod ad variarum virtutum Christianarum, patientiæ, misericordiæ, prudentiæ exercitium incitent.

(f) Quod desiderium plenæ communionis cum Deo intendant.

XVIII. Sed & Opus Gratiæ per Afflictiones *manifestatur*, quatenus sunt *media explorationis*, ex quibus patescit discrimen inter veros & fallaces Confessores. Unde *δοκιμή*, *probatio* illis adscribitur 2. Cor. 11. 9. VIII. 2. Talis autem *probatio* multiplicem ex se gignit Afflictionum usum.

(1) Quoad *Deum* illa detegit efficaciam Gratiæ ejus, per quam in tantis tempestatibus tenues scintillas Amoris sui conservat.

(2) Quoad *nos ipsos* exploratio illa non solum criteria fidei, sed etiam quousque in illa progressi

gressi fuerimus, detegit. Hinc parrhesia & firmitas spei incrementa capit Jac. 1. 12.

(3) Quoad *alios*, quibus sinceritas nostra per hanc probationem innotescit, illos exemplum nostrum ad celebrationem Domini & ad sanctam emulationem incitat.

XIX. Singulare pondus his Consolationibus accrescit per excellentiam Oeconomiae N. T. in qua alvei earum efficacius aperti sunt & uberius fluunt Jes. LXI. 1--3. Id enim sequitur ex pleniori modulo Bonorum Gratiae, quae ad hanc Oeconomiam pertinent, quoniam post Deum per sanguinem Jesu Christi actu reconciliatum Spiritus sanctus corda fidelium efficacius illuminat, confortat, & laetitia spirituali implet.

XX. Praeter has *Consolationes generales* Evangelium plurimas *specialiores* contra *singula Mala* tam in *vita*, quam in *morte* suppeditat, quarum praecipuae digito quasi indicandae sunt.

XXI. Ut ab *internis* animae *Malis* initium faciamus, contra **ANGORES CONSCIENTIAE** propter peccata in operis gratiae initio monet:

(1) Quod illi signum sint suscitationis ex sopore securitatis, in quo peccator stertit.

(2) Quod *omnium peccatorum*, atrocissimis non exceptis, remissio sit promissa, quando poenitentia de illis agitur Ps. CIII. 3. 2. Chron. xxx. 18. 19. Mich. VII. 19.

(3) Quod *infinitum meritum* Christi omnibus peccatis delendis sufficiat Act. x. 43. 1. Tim. 1. 15.

(4) Quod *poenitentia vera* de peccatis nunquam nimis *sera* sit Jes. LXV. 2.

(5) Quod

(5) Quod ipsa peccatorum *gravitas* propterea conscientiam subeat, ut ex inspecta altius eorum magnitudine omnifufficientia divina eo magis patefcatur Rom. v. 21.

(6) Quod illa peccata, quæ Scriptura pro *irremissibilibus* declarat, eapropter talia sunt, quoniam cum obstinatione contra Christum sunt conjuncta, & in vere pœnitentes non cadunt, adeoque per ignorantiam huc trahantur.

(7) Quod etiam si quædam peccata *ignoremus*, adeoque de iis sigillatim resipiscentiam exercere nequeamus, pro peccatis tamen *ignorantia* quoque sacrificia fuerint destinata. *Implicite* de iis pœnitentiam agi posse constat ex Ps. xix. 13.

(8) Quod etiam si *sensus fœditatis, peccatorum* neque tam *vivus*, neque tam *diuturnus* sit, ut nobis videtur atrocitatem peccatorum nostrorum mereri; ille tamen genuinus esse possit, secundum monita Lib. II. cap. 2. §. 29.

XXII. *Contra RELIQUIAS CORRUPCIONIS*, seu *morales imbecillitates* in ipsis regenitis superstites in genere Scriptura notat:

(1) Hanc sapientem Dei dispensationem esse, cujus rationes alias dantur, quod imperfectiones multas in credentibus per totam vitam relinquat. Confer Lib. I. cap. 4. §. 15. sq.

(2) Quamvis verum sit, quod major *cognitionis & sanctificationis modulus* sit promissus, nihilominus hunc quoque suos gradus & decremента habere, uti liquet ex prophetiis, quæ quibusdam N. T. temporibus exserte parcio rem Spiritus sancti mensuram prædixere Jes. xl. 30. Matth. xxv. 5.

(3) Quod

(3) Quod hæc sollicitudo nunquam sit cessatura, sed cum progressu Gratia incrementum captura, quoniam quo magis illa illuminat, eo clarius animadvertimus, & quantus sit sanctitatis in Deo splendor, & quid nobis deficiat.

(4) Deum auxilium suum in maxima imbecillitate fidelibus promississe *Jes. xl. 11. xlii. 3.*

(5) Quod eapropter singularis *patientia cum aliorum imbecillitatibus* præscripta sit, quoniam illa exemplum est *longanimitatis*, quam Deus etiam erga pios exercet *Gal. vi. 1. 2. Col. iii. 13.*

(6) Quod quidem hæc imbecillitates eos *ineptus* hactenus *ad gloriam Dei* reddant; sed quod Deus etiam in hac terra nonnisi imperfectam laudem exspectet.

XXIII. Cum autem *Imbecillitates* illæ in diversis fidelibus diversimode se habeant, sigillatim contra singulas Evangelium nos munit. Sic *contra DEFECTUM COGNITIONIS* facit:

(1) Quod omnis Cognitio in hac vita sit imperfecta *1. Cor. xiii. 9.* cujus exemplum dant discipuli Domini *Matth. xvi. 9. 23. Luc. xxiv. 25.*

(2) Quod ubi ille defectus oritur ex *facultatum physicarum* debilitate, in providentia divina sit acquiescendum; ubi autem ex *neglectu mediiorum*, ibi conniventia divina certo speranda sit, si tantum cum pœnitentia sincera conjugatur *mediorum*, quæ in promptu sunt, fidelior usus.

XXIV. *Contra DEFECTUM FIDEI* ostenditur:

(1) Quod

(1) Quod illius quoque in veris discipulis Domini admodum tenuis mensura esse queat Matth. xvii. 20.

(2) Quod Dominus curam etiam *minimi moduli in fide* singularem habeat Luc. xxii. 32. Matth. xv. 31.

(3) Quod ea fini *tolerantia* imbecillium in fide commendetur Rom. xiv. 1. Matth. xviii. 6. 10.

(4) Quod deceat Dominum, ut fidei imperfectionem manifestet, ne fideles ipsi fidei, quæ unicum salutis suæ medium est, aliquod subtile meritum adscribendi ansam capiant.

(5) Quod Fides, quæ *imbecillior* apparet, reapse *fortior* sit. Nam quo majores tenebræ ac tempestates animæ incumbunt, eo major vis est, quæ illius fidem sustentat 2. Cor. xii. 9. 10.

XXV. *Contra DEFECTUM PRECUM* animum consolatur:

(1) Quod *sinceritas desiderii* Preces etiam imperfectas acceptas reddat, atque plus apud Deum valeat, quam excellentissimum Precum *charisma*.

(2) Quod hunc defectum tegat interpellatio Domini perpetua pro electis Hebr. vii. 25.

(3) Quod singuli sancti vi communionis spiritualis pro omnibus membris Domini, ac præcipue pro imbecillioribus, intercedant.

XXVI. *DEFECTUS SANCTITATIS* cum duplex sit, *primo contra CARNIS INHABITANTIS tentationem* per tot pravarum concupiscentiarum identidem recurrentium examen luctatorem erigit:

(1) Quod

(1) Quod sanctissimos capropter conquere-
rentes percipiat, quos inter Paulus Rom. VII.
18. 19.

(2) Quod recursus ille pravaram *concupiscen-
tiarum* nisi cum depositione illius *corporis*, in
quo radices altissimas egerunt, extirpari ne-
queat.

(3) Quod interna animi propterea afflictio &
desiderium liberationis ab hoc hoste interno
principii novi, Spiritus in nobis contra carnem
belligerantis, sit indicium Rom. VII. 16. 17.

Porro *contra DEFECTUM AMORIS* pii con-
fortantur :

(1) Quia id sæpius accidere ipsis fidelibus, ut
Amor eorum debilitetur, Scriptura diversis exem-
plis docet Cant. v. 3. Gal. v. 7. 8. Apoc. II. 4.
Matth. xxvi. 40.

(2) Quia ipsa animi humiliatio & inquietudo
ex sensu hujus defectus proficiscens *sinceri Amoris*
criterium est. Male cum illis esset constitutum,
si hac cura carerent. Quo magis enim fideles
pulchritudinem Domini cognoscent, eo magis
Amoris sui imperfectionem sentient.

(3) Quia etiam in Amoris suorum inconstan-
tia novoque tempore Deus tamen constanter ama-
re pergit 2. Tim. II. 13.

XXVII. *Contra CONSCIENTIAM NOVIS*
PECCATIS in ipso Statu Gratia commissis LÆSAM
inservit :

(1) Quod fideles de *iteratis lapsibus* semper
conquerendi ansam habeant Eccles. VII. 21. 1.
Joh. I. 8. Accedunt exempla Sanctorum, in qui-
bus tamen *selectu* opus est.

(2) Quod

(2) Quod magnum discrimen sit inter peccata *regeneratorum & irregeneratorum*, uti ostensum est Lib. I. cap. 4. §. 19.

(3) Quod excellentissimæ promissiones Remissionis peccatorum in sacris paginis occurrentes concernant peccata *fœderatorum* post eorum regenerationem commissa. Inspiciantur tantum in nexu suo loca Ps. xxxii. 5. 6. ciii. 13. 14. Jerem. xxxi. 34. 1. Joh. 1. 7. 11. 1. 2.

(4) Quod propterea Deus jusserit saepe de novo fratri condonare, quia ad idem ipse pœnitentibus liberis suis præstandum paratus est Matth. xviii. 21. 22.

XXVIII. *Contra SATANÆ INSULTUS* magis immediatos per *horrendas cogitationes* solamini est:

(1) Quod ejusmodi impiæ Cogitationes non sint habendæ pro actualibus peccatis, quoniam fideles eas detestantur.

(2) Quod *Satanas* earum *propositione* ipsum sanctissimum *Jesum* tentare ausus fuerit Ps. xviii. 5. 6.

(3) Quod *horror & abominatio*, quam in credentibus caussantur, indicium sit luctæ eorum contra Satanam.

(4) Quod *clypeus fidei*, quem Apostolus contra *tela hæc ignita* commendat, quique ipse Christus est, ad ea extinguenda sufficiat Eph. vi. 16.

(5) Quod aliquando diutius inhæreant, ac sæpius redeant, Satana novam ex imbecillitate varia credentium ansam identidem captante; sed quod tamen nihil lucri inde Spiritui infernali sit

accessurum, quem Jesus vicit, ligavit, ac demum *sub pedibus* singulorum *credentium* contere-
 Apoc. xii. 9. 10. Rom. xvi. 20.

XXIX. DESERTIONES DIVINÆ gravitate differunt, quatenus aut *Subtractionem sensus favoris divini*, aut contrarium *Ira divina sensum* involvunt. Contra prius Malum pii muniuntur:

(1) Quia fideles eapropter cum Ecclesia sapius quiritantes introducuntur Jes. xliix. 14. Pl. xlii. 1.

(2) Quia ipse Filius Dei in has tenebras mentis sub eclipsi Solis incidit Pl. xxii. 1.

(3) Quia fideles sæpe Dominum procul esse putant, quando prope est Cant. lli. 3. 4. Joh. xx. 29.

(4) Quia Dominus promisit, quod suos nunquam plane deserturus sit Jes. xlix. 15. 16. Hebr. xii. 5.

XXX. *Contra ipsum Sensum iræ divina*, quo nihil est fidelibus gravius, monemur:

(1) Quod hæc quoque nobis communis cum aliis piis querela sit Pl. lxxiv. 1. lxxvii. 8-10.

(2) Quod hoc ipsum pertineat ad communionem cum passionibus Christi Pl. lxix. 2. 3. 4.

(3) Quod sæpe pro iudiciis iræ divinæ per errorem habeantur, quæ inter illa non essent referenda.

(4) Quod hæc tentatio, utpote gravissima, brevior esse soleat Pl. xxx. 6. Jes. xii. 1.

XXXI. *Contr. JUDICIA PUBLICA & communia*, (ut ad *externas afflictiones* pergamus) confortare potest:

(1) Quod illa sæpe *a domo Dei* incipiant 1. Petr.

Petr. IV. 17. Unde eorum communio per se statum fidelium non deteriore reddit.

(2) Quod sub illis certum *latibulum* atque *refugium* fidelibus in Christo sit apertum, unde eorum si non corpora, certe animæ semper liberabuntur Jes. XXVI. 20.

(3) Quia, qui per Judicia divina tolluntur, sæpe a *majoribus malis præservantur*, & saltem vel sic eo citius in veram quietem intrant 1. Reg. XIV. 13. 1. Chron. XXXIV. 28. Jes. LVII. 1. 2.

(4) Quia *Judicia externa* promissiones Ecclesiæ de ejus constanti conservacione & gloria postrema factas non abrumpent, sed promovébunt, Deo semper semen sanctum sub omnibus tempestatibus sibi conservante Matth. XVI. 18. Jes. VI. 13. XXX. 17. Zeph. III. 12.

(5) Exstant quidem etiam promissiones liberationis ex malis externis Ezech. IX. 6. Apoc. III. 10. Ps. XCI. Exod. XV. 26. sed illæ secundum certas restrictiones ex nexu & scopo verborum erundas intelligi debent.

XXXII. Minoris momenti sunt *MOLESTIÆ PRIVATÆ* vitæ præsentis, quæ singulas domos ac personas affligunt. Specialia contra illas remedia sunt:

(1) *Omnisufficiencia* divina omnes omnium necessitates implens 2. Cor. IX. 8. Phil. IV. 19.

(2) *Communis* omnium, tam ipsius *Christi*, quam *fidelium fors*. Unde tantum abest, ut pro signo iræ divinæ haberi queant, ut potius maxime impii ac profani felicissime præ aliis vivant Luc. XVI. 19--21.

(3) Plerumque in promptu est memoria quo-

rundam vere piorum, qui longe *graviora* perpetrasset fuere.

(4) Neque nos morari debet, quod patientius talia ferri queant, quæ veritatis causa subeunda; nam Deus pro lubitu ad hanc coronam vocat, quos vult, & in communibus afflictionibus gratiam suam sæpe æque clare revelat. Quin ita gratiofus est, ut illis quoque Malis, quæ *propria culpa* nobis sæpe accersivimus, culpam gratiose remittat, atque ea in Bonum nobis vertat Gen. XLII. 21. 1. 0.

XXXIII. Quando sigillatim præcipuas percensemus,

Contra Paupertatem antidotum est, quod Christus pauper factus sit 2. Cor. VIII. quod opes hujus mundi pro suis bonis fideles non reputent: quod pericula ac damna spiritualia effugiant, quæ per divitias multis accedunt Marc. x. 23. quod rationem minorem reddituri sint: quod solidiora bona possideant ac sperent: quod brevi nullis amplius creaturis hujus mundi opus sint habituri 1. Tim. v. 8. quod piis pauperibus maximæ promissiones datæ sint Jac. 1. 5.

XXXIV. *Contra Debilitationem & Morbos Corporis* facit, quod cum corpore mortis corpus peccati destruat, quoniam peccatum in carne habitans per morbos sæpe infirmatur: quod morbi sint prodromus mortis, adeoque signum appropinquantis redemptionis: quod fideles certi sint, se corpus gloriosius recepturos per resurrectionem: quod saltem tales morbi, quales *Aegyptiis* inflicti sunt, tanquam signa iræ divinæ, fœderatis non sint timendi; quod *Jehova sit Medicus Israelis* Exod.

Exod. xv. 26. qui etiam in externis morbis vult
quæri 2. Chron. xvi. 12. quod Jesus circa *agrotos*
 singularem curam gesserit in diebus carnis suæ:
 quod fidelibus agrotis promissio excellens data
 sit Job. xxxvii. 19--24. Ps. cvii. 17--19.

XXXV. Singulares quidam casus huc perti-
 nent.

(1) *Cæcos & surdos* alioue *sensu* aut *membri*
 insignioris usu privatos consolari potest, quod
 irritamenta pauciora ad peccandum habeant,
 quibus alii sunt expositi, quodque facilius im-
 plere queant præceptum Domini Matth. xviii.
 8. 9. nec non quod defectus quidem corporis in
 V. T. a Sacerdotio typico excluderit, verum in
 N. T. Sacerdotio antitypico nullum detrimen-
 tum afferat.

(2) *Orbi liberis* cogitent, quod in N. T. steri-
 litas non sit amplius maledictionis divinæ si-
 gnum, quodque molestia *educationis* ac periculo
 degenerationis liberorum liberati sint.

(3) *Senectutis malis* laborantes perpendant,
 quod multiplicem præ aliis bonitatis divinæ ex-
 perientiam habuerint; quod, quæ per deficien-
 tes naturæ vires præstare non possumus, Deus
 non exiget; quod immineat gloriosus in melio-
 rem vitam transitus.

(4) Quorum *cerebrum obnubilatum* actuositatem
 animæ impedit, ita ut periculum etiam *usum ra-*
tionis amittendi immineat, illos erigere debet,
 quod per corporeas affectiones nunquam abrum-
 petur opus Gratiæ inchoatum, cum pleno ratio-
 nis usu anima gauderet; quod Deus, ubi im-
 potentia ad preces & meditationes addit, suspiria
 suo-

suorum in Christo exaudiet ; quod *Patris cœlestis* misericordia longe major sit , quam Patrum terrestrium , qui natos etiam mente captos tolerant.

(4) *Morbis chronicis affectos* recreare potest, quod summus modimperator calicem unicuique miscuerit , qui non potest ultra mensuram ab illo positam extendi ; quod longius fidei & patientiæ eorum exercitium *probationem* eorum magis manifestam reddat ; quod etiam si a *Mediis Gratiæ* diutius sint separati , Deus tamen , qui nullis mediis est adstrictus , interne illos sit docturus ac confortaturus.

(5) *Doloribus acutis excrutiati* erigi possunt exemplo non solum Jobi , sed etiam Christi , qui multo majores cruciatus subivit , ut electis suis lenimentum dolorum acquireret.

XXXVI. *Contra amicorum in mundo defectum*, quo aut *egenti*, aut *peregrini* laborare solent, remedium dabit : quod omnes homines mendaces sint, & amicitias utilitate metiantur ; quod qui Dei favore gaudet , uti Abrahamus , *amicus Dei* per emphasin vocatus , ille certum consilium & opem exspectare queat : quod integra fidelium vita *peregrinatio* : quod cœlum vera *patria* sit, ad quam aditum per Christi meritum apertum nulla potestas tenebrarum intercludet.

XXXVII. *Contra mortem suorum* generatim animare potest , quod pro eorum tam diuturno usu gratiæ Deo sint agenda ; quod per eorum obitum novum vinculum , quod vitæ præsentis nos alligabat , ruptum sit ; quod exiguo temporis momento post eos simus in terra restituri ;

quod

quod Deus in nobis hoc pacto desiderium beatæ æternitatis suscitare velit.

XXXVIII. Specialiora autem solamina pro diverso defunctorum statu prudenter sunt dispensanda.

(1) De quibusdam *constat*, quod in peccatis *obierint*. Hic non solum cum *Aarone* silendum, Lev. x. 3. sed etiam cum *Jobo* cap. 1. 21. gratiæ Deo sunt agenda, quod animam nostram in eodem periculo a natura constitutam voluerit liberare. Sed & vinculo naturali cum morte corporis fracto certum est, quod nulla tristitia ea propter in futura vita locum sit habitura.

(2) De quorundam *Statu dubitatur*. Id aliquando contingit Parentibus, quorum liberi mature obierunt; aliquando antequam ipsi parentes conversi essent. Hinc sanctitas Dei etiam in viis cæni absconditis agnoscenda, & in ea acquiescendum, præcipue quoniam illius misericordia est infinita. Qui autem in hoc & præcedenti casu propter officium, quod circa vivos monelis precibusque observandum fuisset, neglectum anguntur, agnoscant patientiam Dei, quæ ipsis pepercit, & ubi seriam pœnitentiam egerunt, de remissione horum quoque peccatorum non dubitent. Nam quamvis perfide egerint, animæ Proximi curam non habentes, salus tamen & perditio hominis non a mediis, sed a voluntate Dei dependet.

(3) De quibus *bene sperare* fas est, propter illos non solum luctum mitigare, sed & gaudere fides jubet. Nimis magna eorum est beatitudo, quam ut, nisi perversa laboremus philautia, opta-

re, eorum reditum queamus. Non amisimus illos, sed præmisimus. Etiam si aliquando singularia Gloriæ divinæ instrumenta potuissent esse, si supervixissent, Deus tamen, qui a nullis mediis dependet, de necessariis mediis populo suo semper prospiciet.

XXXIX. CONTRA INIURIAS *ab aliis illatas* fideles muniti sunt, quoniam illos æque ac reliquas creaturas in manu Dei esse, adeoque nihil præter ejus sapientiam & bonitatem ab illis sibi eventurum credunt. Duo casus singularem mitigationem requirunt.

(1) Quum læduntur ab *ingratis*, pro beneficio Dei reputandum, quod ingratitude, qua sæpe contra ipsum peccavimus, in mentem nobis revocare velit.

(2) Facilius læsiones contemnuntur, quando ab *impis* proficiscuntur, a quorum cœcitate & dominante malitia per se talia expectant Luc. xxiii. 34. Prov. xxix. 9. quos ut objecta misericordiæ considerant, & a quibus illis sæpe magis proficuum est odio haberi, quam amari. Nilominus & a *piis* judicari adsuescendum, quia norunt se non hominum; sed Dei solius judicio stare & cadere. Cor. xv. 3. 4. Sed & cum non ex malo animo verum ex præjudiciis meris piorum sinistra cogitationes oriantur, spes adest eas superandi, & alienationem eorum in sincerum amorem convertendi. 1. Sam. I. 15. 16.

XL. UBERIORA CONTRA PASSIONES *pro causa Dei*, solaminis cœlestis flumina Verbum Dei effundit. Quamvis enim illæ quoque ad sequelas peccati pertineant, & semper triste sit, Pro-

Proximum eousque in malitiã posse progredi ,
gaudii tamen materiam præbet :

(1) Quod hæ viæ peculiari ratione a decreto
& voluntate Dei dependeant 1. Theff. 111. 2.

(2) Quod tales passiones nos conformes
Christo faciant Joh. xv. 18. 20. Matth. x. 25.
xx. 23.

(3) Quod oriantur ex odio Dei & honorem
ejus directe impetant , quem vindicare non negli-
get Psalm. LXXIV. 10. 18. 21. Zach. 11. 8. Act.
1x. 5.

4) Quod sint extraordinaria gloriæ divinæ
instrumenta 1. Petr. 1v. 14. Coloss. 1. 24. 2. Tim.
11. 9.

(5) Quod ita patientes præ aliis gaudeant te-
stimonio *bonæ conscientia* ex justitia causæ orientis
1. Cor. 1v. 4. Pl. v 11. 4. 5. 6. 1. Petr. 11. 19.

(6) Quod sint media , per quæ fideles docu-
mentum sinceri sui erga Deum amoris & separa-
tionis a mundo possunt edere Joh. xv. 19. 1. Petr.
11. 19. 20.

(7) Quod propter illas singularem curam Ser-
uator suis impendat, tum pro illis *intercedendo* ,
tum robore Spiritus sui eos sustentando & *conser-
vando*, ne deficiant Joh. xv 11. 11. 15. Matth. x. 32.
2. Cor. 1v. 8. 9

(8) Quod sub illis singulari præsentia & a-
moris sui certificatione eos recreet Jes. xli. 10.
11. 14.

(9) Quod liberationem gloriosissimam illis
promiserit Joh. xv 1. 20. 33. 1. Petr. 1v. 13.

(10) Quod quicquid perdunt, secundum Spi-
ritum ipsis *centuplo* restituatur Matth. xix.
28. 29.

(11) Quod propterea tales passiones ab Apostolis & Confessoribus pro maximis prerogativis fuerint habitæ Actor. v. 41. Matth. v. 11. 12.

(12) Quod majori præ aliis commiseratione digni sint, qui has passiones infligunt, quoniam ut potissima Diaboli mancipia & instrumenta atrocissimam Dei vindictam experientur Psalm. xciv. 23. Jes. xv. 11. 12. 1. Petr. ii. 9. 2. Thessal. 1. 6.

(13) Quod peculiari præ aliis amore & intercessione populi Dei gaudeant, quia quicquid eorum recreationi impenditur, Jesus reputat, tanquam sibi impensam Matth. xxv. 35. 36.

XLI. *Contra DOLOREM PROPTER PECCATA ALIORUM* & quidem primo *peccatorum*, quibuscum conversamur, illorum præcipue, quos ut *carnis nostræ partem* debemus considerare, notetur, quamvis dolor ille sit justissimus, quod eundem tamen verbum Dei temperet.

(1) Quoniam obstinata aliorum impænitentia pios incitat ad liberrimam Gratiam agnoscendam, quæ in ipsis tantam carnis perversitatem sustulit.

(2) Quoniam nescimus, quid vota atque monita nostra quamvis tamdiu inutilia fuerint, in posterum sint effectura, cum experientia doceat v. c. piorum parentum molimina post mortem eorum demum fructificare.

(3) Quoniam ita *dolentes* convenienter officio piorum agunt Ps. cxix. 136. & singularia promissa habent Ezech. ix. 4.

XLII. *Contra Corruptionem publicam & commu-*

nem, non solum in mundo, sed etiam in Ecclesia, confortat nos Evangelium:

(1) Quia Deo placuit Corruptionem maximam sæpe permittere, ut inde Gratia ejus necessitas appareat, quæ ex quorumcunque Mediorum insufficientia demonstratur. Sic Lumen *Rationis* sub Promissione, *Legis* sub V. T. quin ipsius *Evangelii* sub N. T. absque cooperante Gratia ejusdem inutilitatis est.

(2) Quia Deus etiam corruptissimis temporibus sibi supra omnem spem hominum conservavit *Sancti seminis reliquias* Rom. XI. 2--5.

(3) Quia longanimitas ejus propter paucos residuos, qui apud ipsum interpellant, diu ingratum populum tolerare potest.

(4) Quia etiam tempore plane arido tantam tamen Gratia ac Spiritus sui mensuram sinceris non denegabit, quanta ad eorum conservationem requiritur. *Jes. LVII. 11. LX. 21.*

(5) Quia in verbo Prophetico novam uberio-rem Spiritus sui effusionem promisit cum adventu suo ad Regnum gloriosum ultimorum temporum conjungendam. *Jes. XXXII. 15--17. LX. 21. LXV. 17.* Talis autem effusio Spiritus sancti cum admirabili multiplicatione & amplificatione veterum Ecclesie membrorum conjuncta erit. *Jes. LX. 22.*

XLIII. Ex eodem fundamento *Contra Judicia* tam *imminentia*, quam *prementia* Ecclesiam solamen efficax consideratio viarum Dei præstat.

(1) Nulla judicia impediunt unquam propositi gratia quoad electos executionem. Aquæ diluyii Noachi arcam non poterant absorbere.

Fun-

Fundamentum hujus spei est *nomen Dei* Jes. XLV III. 9. 11. Ezech. XX XV I. 22. quod comprehendit:

(a) Virtutes fœderales Dei in perpetua Ecclesiæ conservatione demonstrandas.

(b) Meritum Filii ejus, cui tanquam Rupis æternæ Ecclesiæ est inædificata.

(c) Opus Spiritus sancti, per quod Ecclesiæ de nomine Dei est nominata 1. Sam. xii. 22.

(2) Etiam si Ecclesiæ in uno loco funditus excindatur, in alio tamen repullulascit.

(3) Ipsa Judicia sunt medium, per quod Deus Ecclesiam expurgat, & ad hæreditatem mundi atque gentium plenius occupandam idoneam reddit.

(4) Quo graviora sunt, eo propinquior est redemptio Matth. xxiv. 32. 33. Luc. xxi. 28.

(5) Præcedentes liberationes Ecclesiæ signum spei similibus liberationum etiam in futurum tollunt 2. Cor. i. 10. Jes. XLVI. 3. 4.

(6) Accedunt promissiones evidentissimæ per totum verbum propheticum disseminatæ; quæ gloriosam Ecclesiæ liberationem ex manu omnium hostium prædixerunt Deut. xxxii. 34. xxxiii. 29.

XLIV. *Consolationes in ipsa MORTE* *timorem* ejus pellentes alia *cuiusque* *morti* *communes*, alia *morti* *Martyrum* *peculiares* sunt. In morte *generatim* spectata duo sunt, quæ timorem provocant, tum quatenus *in se* est destructio naturæ, tum quatenus *cum circumstantis*, quæ horrorem incutiunt, est conjuncta.

XLV. *Timori mortis in se spectatae* Evangelium hæc solamina eum lenitentia præbet:

(1) Quia illa dependet a Regimine Dei Job. XIV. 5. adeoque pertinet ad illa, quæ in bonum suorum dirigit.

(2) Quia per meritum Christi aculeus mortis est sublatus. Cor. xv. 55. 2. Tim. 1. 10.

(3) Quia in Nov. Test. fideles etiam ab illo timore mortis sunt liberati, qui fideles Vet. Testam. exagitabat Hebr. 11. 14. 15. Rom. VIII. 15.

(4) Quia Christus per resurrectionem suam documentum dedit, quod mortem pro suis vicerit & in suam potestatem redegerit Apoc. 1. 18.

(5) Quia tantum est *hostis ultimus* 1. Cor. xv. 20. cum quo reliqui hostes cessant animam affligere, & qui eodem modo ac reliqui vincendus est per gloriosam resurrectionem Job. xix. 25. 26.

(6) Quia *mors* est eorum *lucrum*, quorum *vita Christus* evasit Phil. 1. 21. quoniam per eam ab omni malo liberantur & statim post illam in cælestem beatitudinem transeunt 2. Corinth. v. 1.

(7) Quia qui *Domino vixerunt*, etiam *Domino moriuntur* Rom. xiv. 8. Unde eorum in ipsa morte, tanquam peculii sui curam gerit, atque Gratiam, qua in hoc agone indigent, illis subministrat.

XLVI. *Circumstantia* mortis terrorem augentes sunt vel *spirituales* vel *corporales*. Ad spirituales spectant *fidei fluctuationes*, per quas sæpe ipsius
Judicii

Judicii cum morte conjuncti severitatem pii extimescunt. Verum hæ nebulæ pelluntur, quando animum subit:

(1) Quod Scriptura testetur ab omni *judicio condemnationis* fideles plenissime esse liberatos Rom. VIII. 1. Joh. v. 24.

(2) Quod hæ promissiones innitantur merito Christi, qui propterea condemnatus est, ut suos ab æterna damnatione liberaret.

(3) Quod coram judicio Dei non proprio quodam merito, sed unice merito Christi innitentes atque vestiti comparituri sumus.

(4) Quod ipse Redemptor noster futurus sit Judex.

(5) Quod licet piorum etiam nævi ad eorum pudorem in judicio divino sint detegendi, finis tamen hujus pudæfactionis nullus alius sit futurus, quam ut gratiæ divinæ excellentia eo evidentius in iis demonstraretur.

(6) Quod ipsi cum Christo mundum & Angelos sint judicaturi 1. Cor. VI. 2. 3.

(7) Quod terror hic in mortis confinio intentatus ultimus & evanidus Satanæ sit impetus.

XLVII. Sæpe etiam circumstantias quasdam corporales sive ordinarias sive extraordinarias fideles extimescunt, quales sunt *Mortis* aut *celeritas* aut *dolores*, *obnubilatio cerebri*, *derelictio suorum in variis angustiis*, *sepultura incommoda* &c. In genere contra hæc omnia sufficit heic monere:

(1) Quod *Mors festina* non sit extimescenda, nisi in conversis Eccl. IX. 12. Reliquis beneficium

cium est, quoniam flumen mortis eo citius transfretant.

(2) Quoad *dolores Mortis* ignotum est, quid Deus de nobis constituerit. Quos alii videntur pati, sæpe minores sunt, quam apparent, quoniam appropinquante Morte sensus morbi passim diminuitur. *Breves* saltem sunt, & proximus ad æterna gaudia transitus.

(3) Quæcunque in *obnubilatione mentis* stulta & *indecora* accidunt, illa Domini misericordia nobis non imputabit. Sæpe in febribus ardentissimis aliisque animi deliquiis talia intervalla animadvertere licet, quæ præsentiam Spiritus Christi indicant.

(4) Dolor, quem *suorum derelictio in mundo* gignit, oritur aut ex *amore carnalis*, aut ex *diffidentia* providentiæ divinæ. Quare dissipabitur, ubi fides repræsentabit, vinculum naturæ mox ruptum iri, ut amor purissimus & perfectissimus cor impleat: *domi* in cælesti Hierosolyma præfente Domino ac beatis Cælitibus consortium amicorum terrestrium non amplius desideratum iri: nostram saltem præsentiam tam ad salutem animæ quam ad sustentationem corporis nostrorum non requiri: prius *liberrima gratia*, posterius *providentiæ*, quin *fidelitati* divinæ, relinquendum esse propter singulares promissiones, quæ *viduis, orphanis*, aliisque *derelictis* factæ sunt Deut. x. 18. Pl. LXVIII. 6. 7. Mal. III. 5.

(5) *Sepulturæ* cura eo minus fideles distinebit, quia nihil neque animæ neque corporis refert, an, ubi & quomodo terræ mandetur. *Universa terra*, quin ipsum *mare* Domini est, mortuosque suos dabit

dabit Apoc. xx. 13. Nihil nocuit Martyribus in cœlo triumphantibus, quod corpora eorum insepulta fuerint objecta.

XLVIII. Singulares denique prærogativas *Mors Martyrum* habet. Omnes enim *Consolationes*, quas §. 4c. illis proposuimus, qui pro causa Dei patiuntur, in emphasi plenissima locum habent, quando his passionibus per mortem constantem pro nomine Jesu coronis imponitur. Adde

(1) Quod; si prærogativa magna sit pati, multo major sit *mori* pro causa Domini. Per talem *mortem* enim *Deus glorificatur* Joh. xxi. 19. Hinc *pretiosa est in oculis Domini mors Sanctorum suorum* Pl. cxvi. 15.

(2) Promissiones speciales gloriosæ liberationis ex tali morte datæ sunt Joh. xii. 25. 26. 2. Tim. ii. 11. 12. Apoc. xiv. 13.

(3) Nomen eorum in Ecclesia in perpetua benedictione manet, quo pertinet *nubes testium*, Hebr. xi. & *resurrectio mystica* illis adscripta Apoc. xx.

(4) In extraordinariis occasionibus extraordinaria Dei sustentatione ac recreatione gaudent. Sic Stephanus gloriam Jesu vidit Act. vii. 55. Polycarpo vox e cœlo contigit: *Fortis esto Polycarpe & viriliter age.*

XLIX. Ut autem *Consolationes* hæ effectum opratum habeant, rite *applicari* debent. Saluberrima remedia male applicata in venenum abeunt. Nulla major animarum laniena editur, quam ubi promiscua salaminum Evangelicorum detorsione vanitas ac securitas carnalis fovetur.

L. No-

L. Notetur ergo diligenter, quid *Applicatio* hæc & *supponat* & *involvat*.

(1) *Supponit* initia sinceræ *Conversionis* & *Fidei*. Spiritum S. qua *Paracletum*, mundus accipere nequit Joh. XIV. 17. Hinc Apostolus 2. Thess. II. 16. 17. in appreciatione solaminis divini tanquam ad *dilectos Dei* scribit. Extra Christum Deus est *ignis consumens*. Quid a tali peccator speraret?

(2) Ubi autem initia Gratia adfunt, illic fidelibus incumbit, Consolationes has per veram *Fidem arripere* & in usum suum convertere. Id requirit tum *gratitudo*, quæ Deo pro tanto beneficio, quantum est solamen Evangelicam, debetur, tum fidelium *debilitas*, quibus robur spirituale, quod hæ Consolationes suppeditant, admodum est necessarium, ut in tot Malorum fluctibus conserventur. Quare ad hoc opus *Fides* debite & *excitanda* & *impendenda* est.

LII. Ut Fides ad *arripiendum* Consolationes Dei *excitetur*.

(1) Qui ullatenus de Statu suo dubitant, *Scrutinium* renoveant, secundum *Crueria* Conversionis data Cap. II.

(2) *Prajudicia* illa exuant, quæ Solaminis sensum præpedire possunt, qualia sunt:

(a) Quod nemo sibi debeat Solamen Evangelicum applicare, nisi qui pleniori Gratia divinæ certitudine gaudet; cum tamen illa ipsa certitudo insignis Solaminis Evangelici pars sit.

(b) Quod Status eorum, qui propter peccata sua gravi ac diuturno dolore sunt impleti, sanctior sit, aut saltem securior, Statu

G g eorum

eorum , qui magis in Deo lætantur.

(c) Quod non antea fas sit Consolationes Evangelicas sibi applicare , quam donec extraordinario quodam modo animus magis immediatum Dei alloquium percepit.

(s) *Precibus* Deum fatigent , ut parrhesiam fidei largiatur , & per internas operationes Spiritus sancti corroboret Ps. LI. 10. 14. LXXXV. 9. CXLIII. 6.

(4) *Verbum Dei* sibi familiare reddant , non solum attendentes ad ea, quæ peccatoribus terrorem incutiunt , aut tardioribus calcar præbent , sed etiam quæ ad *solamen* fidelium sunt destinata, ejusque dulcedinem veram constituunt Ps. XIX. 11. CXIX. 103. Jerem. xv. 16.

LIII. Ubi cor ita est præparatum , illic Fides est occupata in *jure* illo rite *exercendo* , quod omnibus piis circa Consolationes Evangelicas competit. Est autem hoc exercitium partim *occultum* coram Deo, partim *manifestum* coram hominibus.

LIV. In *oculto* Fides *jure* suo utitur , quando Consolationes verbi divini sibi *appropriat* ; atque ita *lac* earum *ex uberibus* utriusque Testamenti avidè fugit In qua suavissima occupatione ita procedere debet , ut & *singulas* & *universas* sibi *inimare* contendat.

(1) In *singulis* primo *argumentis* confortantibus , quæ Scriptura suppeditat, rationali meditatione hæreat , ut *veritates* in illis contentas cum circumstantiis , in quibus versatur , conferat.

(2) Et quamvis vel unicum Scripturæ dictum

ctum ad gravissima Mala lenienda rite applicatum sufficiat, per illius tamen vim atque suavitatem incitetur, ad se *totum* in hoc flumine aquæ vivæ proluendum, & Bonitatem Jehovæ in reliquis contestationibus, juramentis, promissionibus porro gustandam.

LV. Adjumentum salubre Meditationibus hinc afferunt *regula* circa Scripturæ sensum amplissimum & desideriis piorum accommodatum notandæ. Tales sunt:

(1) Quod principalis universæ Scripturæ *scopus* sit *Consolatio peccatoris*, qui salutem sincere quarit.

(2) Quod eapropter vix aliqua ejus pars sit, quæ non, saltem per *legitimam sequelam*, huc pertineat.

(3) Quod unumquodque Scripturæ Solamen peculiare circumstantias habeat ex *nexu & scopo* loci, unde hauritur, optime detegendas, ultra quas non debet extendi.

(4) Quod non opus sit, ut *omnes circumstantiæ* concurrant, in quibus Solamen aliquod proponitur, ad illud nobis applicandum; si duntaxat quoad principales similitudinem status nostri deprehendamus.

(5) Quod Solamen pertinens ad totum *corpus Ecclesiæ*, singula quoque *membra* attingat.

(6) Quod externa beneficia ac prærogativæ in historia Sacra concurrentes umbra sint beneficiorum spiritualium.

(7) Quod quicquid *uni membro* salubre est, totius corporis, adeoque & cæterorum membrorum

brorum illud constituentium fanitatem promoveat.

LVI. Qui autem *Consolationum divinarum* dulcedinem, experti sunt, *indicia* quoque *externa* dabunt effectuum, quos inde senserunt.

(1) Laudes Domini sub ipsis Afflictionibus propter ejus fidelitatem pangendo Psalm. CXLIII. 5.

(2) Spem suam cum exultatione non obstantibus hostibus externis & internis declarando Mich. VII. 8.

(3) Patientiam tanto solamini respondentem actu ipso ostendendo Mich. VII. 7. 9. Psal. LXXI. 13-16.

THEO.